

זהר הקדוש

עם ביאור
הפטר והפסוק

פרשת כי תצא • סוד מצות ביומו תתן שכרו

תפלה דיד איהו - תפילה של יד שהיא המלכות נקשרת ונכללת עמו, והוא ענין קשר היו"ד שבתפילין של יד המרמז להתקשרות המלכות אל היסוד.

אחר שביאר שתפילות שחרית ומנחה, נרמזו בפסוק 'ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש' מבאר עוד שתפלת ערבית היא כנגד איברים ופדרים המתאכלים על המזבח כל הלילה, והם שיוירי הקרבן ונרמזו בפסוק 'ואליו הוא נושא את נפשו' וכל זה ניתן לענין שהוא היסוד.

ומה שכתוב בפסוק 'ואליו הוא נושא את נפשו', דא תפלת ערבית - זו תפלת ערבית שהיא כנגד המלכות שנקראת נפש של היסוד, ונרמזה בפסוק זה, דאיהי - שהיא [- תפלת ערבית], כנגד אמונים ופדרים המתאכלים על המזבח כל הלילה בבחינת שיוירי דקרבנין דיומא - שיוירי קרבנות היום, ואינון כגון פרט הפרס ופאת שדה (ויקרא יט ט) - והם כעין הפרט והפאה שציונה התורה ליתנם לעניים, שהם שיריים של תבואת השדה, כך תפלת ערבית היא שיריים של קרבנות היום, דעליהו אתמר - שעליהם [-על השיריים] נאמר, 'שירי מצוה מעבבין את הפורענות'. וכמו כן שיוירי הקרבן, שכנגדם היא תפילת ערבית, מעבבים את החיצונים מלשלוט במלכות, ועל כן ציונה התורה 'לעני ולגר תעזוב אותם' (שם פסוק י) ועני הוא היסוד דזעיר אנפין שהוא בבחינת 'עני', וגר' הוא הזעיר אנפין, ונקרא כן כיון שאינו במקומו באצילות, וציונה התורה לתת להם את שיוירי הקרבן, שהוא היחוד הנעשה בתפילת ערבית, ומבאר דעמודא דאמצעייתא - שעמוד האמצעי הוא זעיר אנפין שהוא בסוד התפארת, פר מאתריה גר אתקרי כשהוא חוץ ממקומו, נקרא גר. ואמר הרעיא מהימנא ובגין דא - ובגלל זה, אגא דדרגא דילי עמודא דאמצעייתא - אני שהדרגה שלי היא עמוד האמצעי שהוא מידת התפארת, קרינא גרמאי גר בגלותא קדמאי - קריתי לעצמי גר בגלות הראשונה של מצרים. הדא הוא דכתיב - כמו שכתוב, (שמות ב כב) 'גר הייתי בארץ נכריה', ורמז בזה שמשא שאחז בזעיר אנפין, וירד בגלות בסוד הקטנות, ועל כן קרא עצמו 'גר'. אמנם עיקר שם 'גר' יצדק משום דאיהו בגלותא רביעא בגינייהו - שהוא ילך בגלות רביעית בגלל ישראל, ובגלות זו האחרונה יצדק ביותר שם 'גר', כי הוא בעצמו גולה עם ישראל והשכינה.

אחר שנמצאו למדים שמצות פאה ופרט הכרס נצטוו בהם ישראל כדי להעלות את המלכות מהקליפות אל הענין הוא היסוד, זה בזמן הגלות שהוא חוץ למקומו, יבאר עוד הטעם לקיומם גם כשהקב"ה במקומו בארץ ישראל ואינו בגלות:

שאלו ליה מארי מתניתין - שאלו אותו חכמי המשנה, רעיא מהימנא, הא פקודא דא הוו מקיימין ישראל בארץ ישראל בארעא דישראל - הרי מצווה זו היו מקיימים ישראל בארץ ישראל, ולמה אמרת שהם מצוות ששייכים לעני בזמן הגלות. אמר לון - אמר להם הרעיא מהימנא, שטעם מצוות אלו, הוא בגין לאתערא רחמי - כדי לעורר רחמים, על אלון דמתרכי מאתרייהו - על אלו שגורשו ממקומם. דבר נש כד איהו

הרעיא מהימנא מבאר המצוה לתת שכר שכיר ביומו, ומבאר שה'שכיר' הוא היסוד דאצילות ששכור לנו בני ישראל להשפיע השפע בעולם, והשכר' שאנו מעלים לו הוא היחוד הנעשה על ידי מלאך מטטרו"ן, שמעלה את תפלותינו למ"ן אליו כדי לעוררו לזווג ולהשפיע השפע על ידו. והשכר ניתן לו שלש פעמים ביום. ונרמזו בפסוק 'ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש'.

נאמר בפסוק בפרשת שכר שכיר 'ביומו תתן שכרו וגו'. פתח רעיא מהימנא לדרוש במצוה זו ואמר פקודא פתר דא - מצוה שלאחר זה, הוא ציווי התורה לתת שכר שכיר בזמנו. הדא הוא דכתיב - כמו שכתוב, (דברים כד טו) 'ביומו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש'. ואמר הרעיא מהימנא לחכמים שבאו מגן עדן לשמוע דבריו, מארי מתבתאן עלאי ותתאי שמעו - ראשי הישיבות שבישיבה של מעלה ושבישיבה של מטה שמעו דברי, היחוד הנעשה על ידי מטטרו"ן, איהו שכר - הוא השכר שניתן לשכיר - שהוא היסוד, כי הוא שכור לנו להשפיע שפע בעולם, ונתינת השכר היא על ידי המלאך מטטרו"ן שמעלה מ"ן מתפילות ישראל, ומעורר בזה יחוד יסוד ומלכות, והוא מקבל כח פעולתו מהיסוד שנקרא ח"י עלמין - חי העולמים, ומטטרו"ן נעשה שליח דיליה - שליח שלו [של היסוד דאצילות], לקבלא ח"י ברקאן דצלותא בכל יומא - לקבל את ח"י ברכות התפילה בכל יום שהם כנגד ח"י עלמין, ושכר זה ניתן ליסוד תלת זמנין - שלש פעמים ביום. ובגין דא - ובשביל זה, כדי שיהיה היחוד בשלימות, נאמר 'ביומו תתן שכרו', דא צלותא דשחרית - זו היא תפילת שחרית, שהיא עיקר תפילת היום, והיינו 'ביומו' מיד כשיתחיל היום. ומה שכתוב 'ולא תבא עליו השמש' - שענינו שישלם שכרו קודם שתשקע השמש, דא צלותא דמנחה - זהו תפילת המנחה, שהוא המשכת האור שבא בתפלת שחרית, שעליה בדוקא שנינו, דאי עבר יומו - ולא הקריבו קרבן התמיד, בטל קרבנו - ואין לו תשלומין.

אחר שביאר נתינת השכר ליסוד שלש פעמים ביום, עוד יבאר שנרמז כאן עיקר חובת התפלה כדי להשפיע ביסוד שיתן למלכות כי אין לו שפע משלו, אלא מה שאנו נותנים לו בתפלה.

ומבאר בפסוק צורך נתינת השכר ואמר 'פי עני הוא' ודאי עני הוא בגלותא, ומפרש דקאי על היסוד שודאי עני הוא בגלות, ולית ליה מדיליה, אלא מאי דיהבין ליה בצלותא - אין לו משלו אלא מה שנותנים לו בתפילה, על ידי שאנו מעלים מ"ן בתפילה לצורך יחודו עם המלכות ואז הוא מקבל השפע מהפרצופים העליונים, ובגין דא צלותא - בשביל זה התפילה שהיא ח"י ברכות, תפלה דיליה - היא תפילה שלו [- של היסוד]. היינו שהתפלה משפיעה בו כי 'ברכות לראש צדיק', ומביא ראייה שהיסוד נקרא 'עני', שנאמר (תהלים קב א) 'תפלה לעני', כלומר התפלה שהיא מצד המלכות, שייכת ליסוד שנקרא 'עני', ומפרש איתמי היא שייכת לו, ואמר 'כי יעטוף בעטיפת ציצית' - כשהיסוד עוטף את המלכות על ידי עטיפת הציצית ומאיר לה, אזי

שאלו ליה מארי מתניתין, רעיא מהימנא, הא פקודא דא הוו מקיימין ישראל בארעא דישראל (או לא). אמר לון, בגין לאתערא רחמי על אלון דמתרכי מאתרייהו. דבר נש כד איהו

השלימה. דאמר שעל זה אמר הקדוש ברוך הוא לישראל (תהלים צה ז) 'היום אם בקולו תשמעו', שיזכו לגאולה במהרה אם יחזרו בתשובה.

אחר שביאר שעל ידי תשובה מחזיר האדם את הקדוש ברוך הוא ושכינתו מהגלות, יבאר עוד שמשה רבינו נקרא בעל תשובה ושקול כנגד כל ישראל, ובזכותו חזרו הקב"ה ושכינתו למקומם ואין הגאולה תלויה אלא בו והמשיחין מתעבדים בגללו מלאול את ישראל:

אמרו מארי מתניתין דמתיבתא עלאה ותתאה - אמרו בעלי המשנה

שבישיבה העליונה של הקדוש ברוך הוא, ובישיבה התחתונה של מטטרון, רעיא מהימנא, אנו שליחים מהקדוש ברוך הוא לגבן - אנו שליחים מהקדוש ברוך הוא אליו, לומר לך זכאה חולקת דאנת בעל תשובה - אשרי חלקך שאתה בעל תשובה, שקול לשתי רבון דישאל - ושקול לשישים ריבוא ישראל, ואנת הדרת לקודשא בריך הוא ושכינתיה לאתניה עילא ותתא - ואתה החזרת את הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומו, בירושלים של מעלה ובירושלים של מטה, ובגנין יתפרקו ישראל ויחזרו למקומם, ולית ובגללך יגאלו ישראל ויחזרו למקומם, ולית חילא למשיחין למפרק לישראל - ואין כח לשני המשיחין משיח בן יוסף ומשיח בן דוד לגאול את ישראל, בר מינה - רק על ידי הכח שלך. ובגנין אינו מתעבדין - ובגללך הם מתעבדים ולא גואלים את ישראל. אשלים מליו יקרו אליו - תשלם לומר דברים יקרים אלה, דעליהו אתמר - שעליהם נאמר (שם יט טו) 'הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים', ועל ידי כך תקרב הגאולה.

אחר שביאר מצות נתינת שכר שכיר, הניתן על ידי העבד שהוא מטטרון ליוסוד, מבאר שלכן צריך האדם לעשות את עצמו עבד בתפילתו, ועל ידי זה יקבל העבד הוא מטטרון את תפילתו ויעלנה למ"ן ליוסוד:

אמר לון - אמר להם הרעיא מהימנא, **מארי מתיבתא** - ראשי הישיבה, **גנין האי שכיר דאיהו עבד** - בגלל זה השכיר הנקרא עבד והוא מטטרון ששכור להעלות את תפילתו, **דאיתי לקבלא תלת צלותין** - שבא לקבל שלש תפילות ישראל, **תקיננו מארי מתניתין דלכון** - תיקנו בעלי המשנה שלכם (ברכות לד.), **למהוי בר נש** - שהאדם יעשה את עצמו בתלת ברכאן קדמאין - בשלש ברכות ראשונות, **כעבד דמסדר שבחין קמי מאריה** - כעבד שמסדר שבח לפני אדונו, **ובאמצעות** - ובברכות אמצעיות **כעבד דמקבל פס ממאריה** - כעבד שמקבל פס מרבו, **ובבתראי** - ובברכות אחרונות **כעבד דנטל פס ממאריה ואזיל ליה** - כעבד שקיבל הפרס מרבו והולך לו, ושלש עבדים אלו הם כנגד שלשת אבות.

לבר מאתריה גיורא אתקרי - כי כשהאדם חוץ ממקומו הגשמי דהיינו שיצא מארץ ישראל לחוץ לארץ ושם נתון תחת ממשלת שבעים אומות העולם, נקרא גר, **כל שפן על נשמתין דאזלין ערטילאין מההוא עלמא** - כל שכן הנשמות ההולכות ויורדות ערומות מהעולם הבא, ולא זכו

למלבושים של תורה ומצוות, ואיתין לעלמא דין בגיניהו - ובאים לעולם הזה בסוד הגלגול, על עוונות עצמם ולא על עוונות הדור, והם כפרט הכרם הנושר ממנו, וכן הם מתפזרות בפאות העולם, ועל ידי שנותנים פרט ופאה לעני ולגר שהם בגלות ועוני בעוונם [גם בזמן הבית], והשכינה גולה עמהם, בכח מצוות אלו נותנים כח לשכינה להגן עליהם ולעזור לצאת מגלותן.

אחר שביאר הרעיא מהימנא שגם שלא בזמן הגלות שייך מצוות פרט ופאה לעני שגלה ממקומו, יבאר עתה שהשכינה נודדת אחר אותה הנשמה שגלתה, עד שתחזור למקומה.

והאי איהו דאמר קרא - וזה הוא שאמר הכתוב, (משלי כז ח) **כצפור נודדת מן קנה', דא נשמתא** - היא הנשמה שנודדה מן הגן עדן בעוונה, שמשולה לצפור נודדת, **דשכינתא לא זזה מנה** - שהשכינה לא זזה ממנה מלשמה. ומה שכתוב **בן איש' - היינו** כמו כן 'איש' שהוא הקדוש ברוך הוא בסוד התפארת, **דאתמר ביה** - שנאמר בו (שמות טו ג) **ה' איש מלחמה**, גם הוא **נודד ממקומו** בשביל השכינה שמחוברת עם הנשמה, **דאיהו נע ונד מאתריה דאיהו עלמא דאיתי בינה** - והוא נע ויוצא ממקומו, שהוא העולם הבא בחינת הבינה, שממנה מקבל המוחין דגדלות, ונד אבתיא בעלמא דין - ונד אחרי הנשמה בעולם הזה, **עד דתשלים יומין דאתחייבת למיזל לבר מאתריה** - עד שתשלים את הימים שהתחייבת ללכת חוץ ממקומה, **ואיהו נטיר לה עד דיתחזיר לה לאתריה** - והוא שומר את השכינה עד שיחזיר אותה למקומה עם הנשמה הנדחת, **ואומי דלא יחזור איהו לאתריה** - ונשבע שלא יחזור הוא למקומו, **עד דיתחזיר לה לאתריה** - עד שיחזיר אותה למקומה. **ומאן דחזר בתיבתא** - ומי שחזר בתשובה ומתקן את נשמתו, **כמאן דאחזר לקודשא בריך הוא ושכינתא לאתריה** - נחשב לו כמו שהחזיר את הקדוש ברוך הוא והשכינה למקומם **ודא רזא דפונקנא** - והוא סוד הגאולה, שעל ידי התשובה יתקנו ישראל את הנשמות הנדחות, ויחזרו הקדוש ברוך הוא ושכינתו למקומם, ואז תהיה הגאולה הנדחות.

לבר מאתריה, גיורא אתקרי, כל שפן על נשמתין דאזלין ערטילאין מההוא עלמא, ואיתין לגינייהו.

והאי איהו דאמר קרא, (משלי כז ח) 'כצפור נודדת מן קנה', דא נשמתא, דשכינתא לא זזה מנה. בן איש, דאתמר ביה (שמות טו ג) 'ה' איש מלחמה', נודד ממקומו, דאיהו נע ונד מאתריה, דאיהו עלמא דאיתי בינה. ונד אבתיא בעלמא דין, עד דתשלים יומין דאתחייבת למיזל לבר מאתריה. ואיהו נטיר לה, עד דיתחזיר לה לאתריה. דלא יחזור איהו לאתריה, עד דיתחזיר לה לאתריה. ומאן דחזר בתיבתא, כמאן דאחזר לקודשא בריך הוא ושכינתא לאתריה. ודא רזא דפונקנא, דאמר (תהלים צה ז) 'היום אם בקולו תשמעו'.

אמרו מארי מתניתין דמתיבתא עלאה ותתאה, רעיא מהימנא, אנו שליחים דמארי עלמא לגבן, זכאה חולקת, דאנת בעל תשובה, שקול לשתי רבון דישאל, ואנת הדרת לקודשא בריך הוא ושכינתיה לאתריה, עילא ותתא. ובגנין יתפרקו ישראל ויחזרו לאתריהו. ולית חילא למשיחין למפרק לישראל, בר מינה. ובגנין מתעבדין. אשלים מליו יקרו אליו, דעליהו אתמר, (שם יט יא) 'הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים'.

אמר לון, מארי מתיבתא, גנין האי שכיר, דאיהו עבד, דאיתי לקבלא תלת צלותין, תקיננו מארי מתניתין דלכון, למתוי בר נש, בתלת ברכאן קדמאין, כעבד דמסדר שבחין קמי מאריה. ובאמצעות, כעבד דמקבל פס ממאריה. וכבתראי, כעבד דנטל פס ממאריה, ואזיל ליה.

פרס מרבו, ובבתראי - ובברכות אחרונות כעבד דנטל פס ממאריה ואזיל ליה - כעבד שקיבל הפרס מרבו והולך לו, ושלש עבדים אלו הם כנגד שלשת אבות.

נפשי צמאה
לדעת
כל רז סודך

זוהר הקדוש המבואר < עם פירוש "הכתר והכבוד"

ביאור בשפה ברורה הפותח את לב הלומד, עם מקורות וביאורים על פי גדולי המפרשים

